

Annual report 2006

CDA-stichting voor internationale solidariteit 'Eduardo Frei'

Buitenom 18

Postbus 30453

2500 GL Den Haag

Tel: 070 - 34 24 888

Fax: 070 - 36 03 635

www.cda.nl/eff

OEKRAÏNE

Meisje in traditionele klederdracht.

Jaarverslag 2006

OEKRAÏNE

Land in de schijnwerpers

Oekraïne was het land dat de Eduardo Frei Stichting in 2006 in de schijnwerpers plaatste. Het jaar ervoor was begonnen met het “country in the spotlights” programma van de Eduardo Frei Stichting. Een programma bedoeld om één land een jaar lang extra aandacht te geven door meer trainingen en seminars in het land zelf te organiseren en ook door in Nederland informatieavonden te organiseren. Het jaar begon met een training voor lokale bestuurders van de partij Our Ukraine. In de zomer volgde een intensieve summer school voor de jongeren van dezelfde partij. In Nederland werd aandacht aan het land geschonken door in de herfst drie regionale bijeenkomsten te organiseren over Oekraïne. Tenslotte bracht een groep van tien jongeren een bezoek aan Nederland voor een intensieve studiereis.

INHOUDSOPGAVE

1	VOORWOORD	7
2	DE EDUARDO FREI STICHTING	11
	Inleiding	12
	Midden en Oost Europa: Werkwijze	12
	Projecten in Midden- en Oost-Europa	13
	Het Instituut voor Meerpartijen Democratie (IMD): Werkwijze	14
	Bestuurssamenstelling	16
3	PROJECTEN IN MIDDEN- EN OOST-EUROPA	17
	<i>Vormings- en scholingscursussen</i>	
	Belarus / BPF Partij	18
	Bosnië-Herzegovina / KAS	18
	Bulgarije / BANU	19
	Georgië / Leiderschapstraining samen met PvdA en VVD / SAQDA	20
	Kroatië / Konrad Adenauer Stichting	21
	Moldavië / CDPP	22
	Oekraïne / CDU en Our Ukraine coalitie	24
	Roemenië	25
	Servië-Montenegro / KAS	26
	Turkije	27
	Montenegro / KAS	27
	<i>Regionale projecten</i>	
	Ondersteuning Robert Schuman Institute te Boedapest	28
	<i>Fact Finding Missies</i>	
	Turkije	28
	Macedonië en Albanië	30
	Land in de schijnwerpersprogramma 2006	30
	Overzicht EFS trainers 2006	32

4	PROGRAMMA'S IMD	37
5	PUBLICATIES EDUARDO FREI STICHTING	43
	A. Overzicht Engelstalige publicaties die betrekking hebben op communicatieve vaardigheden	44
	B. Overzicht Engelstalige publicaties die betrekking hebben op ideologie	44
	C. Overzicht Nederlandstalige publicaties m.b.t. algemene informatie en ideologie	47
6	EFS EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	49
7	EDUARDO FREI STICHTING JAARREKENING	53
8	ACCOUNTANT VERKLARING	55

1 | Voorwoord

Dr. Jan P.R.M. van Laarhoven, voorzitter Eduardo Frei Stichting

Dit jaarverslag geeft een overzicht van de activiteiten van de Eduardo Frei Stichting (EFS), de stichting voor internationale solidariteit van het CDA. De EFS heeft drie doelen:

- promotie van het christen-democratisch gedachtegoed en de kennis hierover in internationaal verband in het algemeen en op de terreinen van internationale samenwerking en mensenrechten in het bijzonder
- stimuleren van de permanente betrokkenheid van CDA-leden en aan de CDA gelieerde organisaties op bovengenoemde terreinen;
- projecten initiëren en ondersteunen, die gericht zijn op promotie van de christen-democratische uitgangspunten, met name in Midden- en Oost-Europa en in de Derde Wereld.

Vanwege de deelname aan het MATRA Politieke Partijen Programma van het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft de EFS in 2006 wederom diverse activiteiten met zusterpartijen in Midden en Oost Europa kunnen uitvoeren.

Sinds 2005 is het nieuwe strategisch jaarplan 2005-2008 van toepassing. Zoals ook het geval in het 'Beleidsplan Eduardo Frei Stichting 2001-2004' wordt er voor de periode 2005-2008 van uit gegaan dat bij het formuleren en uitwerken van beleid verbreding en verdieping als uitgangspunten moeten worden genomen voor het succesvol nastreven en/of verbeteren van de doelstellingen van de EFS.

De EFS streeft ernaar om activiteiten te ontplooiën die voornamelijk thematisch, beleidsinhoudelijk of ideologisch van aard zijn. Dit geldt vooral voor activiteiten in landen waar de EFS al enige jaren actief is en waar al veel vaardigheidstrainingen hebben plaatsgevonden. De inhoud van de aanvragen van de EFS partners in Midden en Oost Europa heeft zich de afgelopen jaren ook ontwikkeld van vaardigheidstrainingen naar thematische, beleidsinhoudelijke of ideologische aanvragen. Echter, te verwachten is dat door de verschuiving van aandacht naar de kandidaat lidstaten en de (nieuwe) buurlanden van de EU de vraag naar vaardigheidstrainingen weer zal toenemen. De EFS ziet dit als een aanloopfase van samenwerking, er blijft echter wel gestreefd worden naar inhoudsrijke aanvragen ook van de (nieuwe) buurlanden van de EU.

Het overgrote merendeel van de doelen zoals geformuleerd in het jaarplan 2006 zijn gerealiseerd. In de Oekraïne en op de Balkan heeft de EFS meer activiteiten ontplooid. De grootste oppositiepartij in Belarus heeft veel steun van de EFS ontvangen voor het organiseren van activiteiten. In maart 2006 hebben in Belarus verkiezingen plaatsgevonden. Ook heeft de EFS in 2006 weer intensief samengewerkt met het Robert Schuman Instituut.

In 2005 is de EFS gestart met het 'Land in de schijnwerpersprogramma'. Gedurende dat jaar heeft Bulgarije in de spotlights van de EFS gestaan. In 2006 was het de beurt aan de Oekraïne. Een groot aantal activiteiten werden georganiseerd waaronder twee regionale bijeenkomsten waarbij o.a. Oekraïense politici, de Oekraïense ambassadeur in Nederland en CDA Tweede Kamerleden deelnamen. Het 'Land in de schijnwerpersprogramma 2006' werd afgesloten met een bezoek van 10 Oekraïense jongeren aan Nederland. In 2006 is opnieuw samen met de internationale stichtingen van de VVD en de PvdA een leiderstraining georganiseerd voor 40 jongeren van de zes grootste partijen in Georgië.

Het Instituut voor Meerpartijen democratie (NIMD) is de tweede hoofdactiviteit van de EFS. Het CDA heeft de leiding over de IMD activiteiten in Mali, Indonesië, Bolivia, Zuid-Afrika en Zambia.

Het bestuur van de EFS is dank verschuldigd aan de volgende CDA gremia voor hun inzet en betrokkenheid: Wetenschappelijk Instituut, het Steenkamp Instituut, CDAV, CDJA en de commissie Buitenland van het CDA.

Een groot compliment moet worden gemaakt aan de trainers van EFS, zij hebben zich ook in 2006 weer op een geweldige, en altijd op een vrijwillige, manier ingezet voor de bevordering van de democratie en het Christen-democratisch gedachtegoed in Midden en Oost Europa. Zonder hun steun en inzet kan de EFS niet bestaan.

OEKRAÏNE

Kiev's standbeeld van het Moederland in herinnering van de Tweede Wereldoorlog.

2 | De Eduardo Frei Stichting

Inleiding

Voor de CDA-stichting voor Internationale Solidariteit 'Eduardo Frei' (EFS) was 2006 een productief jaar. Net als in voorgaande jaren kon de EFS in 2006 projecten uitvoeren ten behoeve van de ontwikkeling van de christen-democratie in Midden- en Oost-Europa. Dit gebeurt op grond van de Subsidieregeling 'Algemene Vorming en Scholing Politiek Kader in Midden- en Oost-Europa' van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Deze regeling is onderdeel van het programma Maatschappelijke Transformatie (MaTra) van het Ministerie van Buitenlandse Zaken ter ondersteuning en stimulering van de opbouw van democratieën in Midden- en Oost-Europa. De Nederlandse politieke partijen ontvangen op grond van deze subsidieregeling een bedrag voor het ondersteunen van zusterpartijen. Dit bedrag is gereleerd aan het aantal zetels van de partijen in de Tweede Kamer en bedroeg voor de EFS in 2006 € 553.980.

Daarnaast is het programma van het Nederlands Instituut voor Meerpartijen Democratie (NIMD) waaraan het CDA deelneemt, in 2006 gegroeid.

Tot slot heeft de EFS met NCDO gelden drie regionale bijeenkomsten over de rol van het bedrijfsleven binnen ontwikkelingssamenwerking en een conferentie over sport en ontwikkelingssamenwerking georganiseerd. Bij twee van de drie bijeenkomsten was de minister voor ontwikkelingssamenwerking aanwezig.

Hieronder volgt een korte introductie op de werkwijze van de EFS binnen deze verschillende takken, waarna in de volgende hoofdstukken nader verslag wordt gedaan over de activiteiten en resultaten van het afgelopen jaar.

Midden en Oost Europa: Werkwijze

Het bestuur van de EFS treedt voor het CDA op als ontvanger en beheerder van de ontvangen gelden. De EFS heeft zowel een strategisch meerjaren beleidsplan als een jaarplan voor 2006 waarin prioriteiten en beleid uitgewerkt zijn. In het bestuur zitten vertegenwoordigers van alle aan het CDA gelieerde organisaties (het Steenkamp Instituut, het Wetenschappelijk Instituut, de CDA-Bestuurdersvereniging, het CDA Vrouwenberaad, het CDJA), alsmede leden van de CDA-delegatie in de EVP-fractie in het Europees Parlement. Daarnaast laat de EFS zich leiden door het buitenlandbeleid zoals dat wordt geadviseerd door de Commissie Buitenland van het CDA en

vastgesteld door het Partij Bestuur. Het EFS bestuur kwam in 2006 acht maal in vergadering bijeen.

Overeenkomstig de voorwaarden van de subsidieregeling komen politieke partijen uit de volgende landen voor subsidiëring van scholingsactiviteiten in aanmerking: Albanië, Armenië, Azerbeidjan, Bulgarije, Bosnië-Herzegovina, Georgië, Jordanië, Kroatië, Macedonië, Marokko, Moldavië, Oekraïne, Roemenië, Rusland, Servië en Montenegro, Turkije en Wit-Rusland. Het secretariaat van de EFS ontvangt projectvoorstellen van zusterpartijen in Midden en Oost Europa. Per project dient een doelomschrijving, een conceptprogramma en een projectbegroting te worden voorgelegd. De voorstellen worden door het bestuur en afhankelijk van de inhoud, de doelstellingen en de begroting goed- of afgekeurd. De accountantsdienst van het Ministerie van Buitenlandse Zaken vraagt vervolgens om een uitgebreide financiële onderbouwing.

Minimaal één keer per jaar vindt afstemmingsoverleg plaats tussen medewerkers van de zogenoemde Oost-Europa-stichtingen, die verbonden zijn aan Nederlandse politieke partijen (waaronder de EFS) en medewerkers van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Verder heeft de EFS contact met stichtingen voor internationale solidariteit die verbonden zijn aan lidpartijen van de EVP. Dit contact wordt gecoördineerd door de EVP werkgroep voor Midden en Oost Europa. Waar mogelijk werken de stichtingen samen, en in bepaalde situaties kan zelfs een toegespitst beleid worden ontwikkeld.

Projecten in Midden- en Oost-Europa

Het bestuur van de EFS heeft ten behoeve van de samenwerking met christen-democratische partijen in landen van Midden- en Oost-Europa zes categorieën vastgesteld waarin de projecten kunnen worden ingedeeld.

1. Vormings- en scholingscursussen

De categorie vormings- en scholingscursussen is in de optiek van het EFS-bestuur de belangrijkste. Het betreft hier trainingen (zowel ideologisch als beleidsinhoudelijk en communicatief) die door CDA-deskundigen in de Midden- en Oost-Europese landen worden uitgevoerd. De trainers worden van tevoren uitgebreid ingelicht over de specifieke situatie ter plaatse.

2. Conferenties / Congressen

Conferenties en congressen zijn bedoeld om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van het christen-democratisch gedachtegoed in Midden- en Oost-Europa. Het betreft hier activiteiten, die in samenwerking met solidariteitsstichtingen van zusterpartijen worden georganiseerd.

3. Regionale projecten

Regionale projecten dragen een grensoverschrijdend regionaal karakter. Hieronder valt bijvoorbeeld de jaarlijkse bijdrage van de EFS (financieel en door middel van EFS-trainers) aan het Robert Schuman Institute in Boedapest.

4. Technische hulp

Technische hulp bestaat enerzijds uit directe en gerichte advisering van een zusterpartij in een bepaald land en anderzijds uit de ontwikkeling of vertaling van documenten die voor de zusterpartij van belang kunnen zijn. Directe financiële of andere vormen van materiële steun worden niet verstrekt.

5. Uitwisselingen

Voor individuele personen of groepen kan de EFS een studiebezoek aan Nederland organiseren. Tijdens een dergelijk bezoek wordt op directe wijze kennis genomen van de hier bestaande structuur, het functioneren van de samenleving en de christen-democratische inbreng daarbij.

6. Oriëntatiebezoeken

Oriëntatiebezoeken door de EFS zijn bedoeld om inzicht te verkrijgen in de politieke situatie in een land en de betekenis van christen-democratie in dat land. Een dergelijk bezoek vindt veelal plaats als voorbereiding op nieuwe samenwerking of projecten.

Instituut voor Meerpartijen Democratie (IMD): Werkwijze

Het NIMD is in april 2001 opgericht door het Ministerie van Buitenlandse Zaken met het doel wereldwijd het democratieproces in jonge democratieën te ondersteunen. Het NIMD werkt vanuit de gedachte dat door versterking en ontwikkeling van politieke partijen wordt bijgedragen aan het democratiseringsproces in ontwikkelingslanden. De stichting wordt gedragen door alle politieke partijen in Nederland

EFS trainer Annet Doesburg aan het werk tijdens een training voor het Robert Schuman Instituut in Boedapest.

zodat er neutraal samengewerkt kan worden met politieke partijen in ontwikkelingslanden en zodat kennis en ervaringen uitgewisseld kunnen worden over het functioneren in een meerpartijen democratie.

Het NIMD programma valt bij het CDA onder de Eduardo Frei Stichting, als de aan het CDA gelieerde stichting voor Internationale Samenwerking. De landen die NIMD ondersteund komen echter niet overeen met de landen die in aanmerking komen voor ondersteuning vanuit het MATRA (Oost Europa) programma. NIMD richt zich vooral op Afrika, Latijns Amerika en Azië. Elke partij heeft een aantal landen toegewezen gekregen om daar het NIMD programma aan te sturen. Voor het CDA zijn dat Mali, Bolivia, Zambia, Zuid Afrika en Indonesië. Twee partijcoördinatoren treden op als uitvoerder en contactpersoon voor de projecten van NIMD.

Bestuurssamenstelling

- dr. J.P.R.M. van Laarhoven, voorzitter
- mr. S. van Oostrom, penningmeester
- mr. W. Smid, secretaris
- drs. P Bukman
- mw. drs. C.J. Dekker
- mr. J.J.A.M. van Gennip
- drs. B.P.J. van Winsen
- drs. R.J. Hebben
- drs. J.J.M. Penders
- mw. drs. M.J.Th. Martens
- drs. A.N.J. Strijbis
- mw. drs. H.J. van de Streek

3 | Projecten in Midden- en Oost-Europa

VORMINGS- EN SCHOLINGSCURSUSSEN

Belarus / BPF Partij

Project: *'campagnettraining voor oppositie Belarus' – seminar voor campagnemedewerkers oppositie (januari 2006)*

In maart 2006 hebben in Belarus presidentsverkiezingen plaatsgevonden. In de aanloop naar deze verkiezingen heeft de EFS een grote campagnettraining voor de campagnemedewerkers van de twee grootste oppositiepartijen georganiseerd. Deze training is in samenwerking met onze zusterpartij uit Litouwen georganiseerd. De training vond uit veiligheidsoverwegingen plaats in Vilnius.

Project: *'conferentie over de toekomst van de oppositie in Belarus' – conferentie voor de partijtop van de oppositiepartijen in Belarus (mei 2006)*

Naar aanleiding van de presidentsverkiezingen in Belarus van maart 2006 heeft de EFS, in samenwerking met onze Litouwse zusterpartij, een conferentie georganiseerd over de toekomst van de oppositiepartijen in Belarus. Van de oppositiepartijen waren de meeste leiders aanwezig. Een enkele was door de politie gearresteerd en kon het land niet verlaten. Naar aanleiding van de uitkomsten is besloten om intensiever samen te werken en is een strategie opgezet om meer eenheid te creëren tussen de oppositiepartijen.

Bosnië-Herzegovina / Konrad Adenauer Stichting

Project: *'politieke academie' – seminars voor jongeren van de aan de EVP gelieerde partijen in Bosnië-Herzegovina (maart-november 2006)*

Tien jaar na de oorlog maakt Bosnië-Herzegovina nog steeds een moeilijk proces door van hervormingen. Hervormingen die nodig zijn om de Europese standaarden te halen en om eventuele onderhandelingen met de EU over toetreding te kunnen doen laten beginnen. Jongeren spelen een cruciale rol in het hervormingsproces. Echter jonge politici hebben weinig mogelijkheden om trainingen te ondergaan in Bosnië-Herzegovina. Mede vanwege dit feit hebben de KAS en de EFS in 2006 een politieke academie opgezet voor jongeren van de aan de EVP gelieerde partijen. Dit is voor de vierde achtereenvolgende keer.

Bulgarije / BANU

Project: *'conferentie over Bulgaarse sociale zekerheid en gezondheidszorg' – conferentie voor parlementsleden en beleidsmedewerkers van de Bulgaarse BANU partij (maart 2006)*

Met het oog op de naderende toetreding van Bulgarije tot de Europese Unie heeft de BANU partij, de zusterpartij van het CDA, een aantal conferenties georganiseerd om te praten over een aantal voor Bulgarije belangrijk thema's. De sociale zekerheid en gezondheidszorg staan hoog op de Bulgaarse agenda. Tijdens de conferentie is gesproken over de drempels die nog genomen moeten worden op weg naar het EU lidmaatschap en welke rol politieke partijen hierin kunnen spelen.

Project: *'seminar jongerenparticipatie binnen een politieke partij' – seminar voor de jongerenorganisatie van de Bulgaarse BANU partij (juni 2006)*

De BANU partij is een van de oudste politieke partijen in Bulgarije. De jongerenorganisatie is levendig maar groeit nauwelijks. Het seminar was bedoeld om met de lokale afdelingen van de BANU jongerenpartij te spreken over een gezamenlijke strategie om meer jongeren te interesseren voor en betrekken bij de politiek in het algemeen en in de BANU in het bijzonder.

Project: *'conferentie over Bulgaars en Europees landbouwbeleid' – conferentie voor parlementsleden, ambtenaren en leden van de Bulgaarse BANU partij (oktober 2006)*

Met het oog op de naderende toetreding van Bulgarije tot de Europese Unie heeft de BANU partij, de zusterpartij van het CDA, een aantal conferenties georganiseerd om te praten over een aantal voor Bulgarije belangrijk thema's. Bulgaars en Europees landbouwbeleid staan hoog op de Bulgaarse agenda. Tijdens de conferentie is gesproken over de drempels die nog genomen moeten worden op weg naar het EU lidmaatschap en welke rol politieke partijen hierin kunnen spelen.

Georgië / Leiderschapstraining samen met VVD en PvdA / SAQDA (jongerenorganisatie van CDUG)

Project: *'multipartijentraining met de internationale stichting van de PvdA en de VVD' – interactieve training voor 30 jongeren van de zes grootste Georgische partijen (september 2006)*

De internationale stichtingen van het CDA, de VVD en de PvdA hebben een trainingsweek verzorgd voor 30 politiek actieve jongeren van de zeven grootste Georgische partijen; National Movement & Unified Democrats, New Rights & Enterprise will save Georgia, Republican Party, Georgian Traditionalists Union, Labor Party, The Christian-Democratic Union of Georgia en de Socialists Party. Onder de jongeren is veel behoefte kennis op te doen over onderwerpen als partijopbouw, partijideologie en leiderschapsvaardigheden. De Nederlandse stichtingen vaardigden allemaal één trainer af. De volgende traïneronderdelen kwamen aan bod; persoonlijke SWOT-analyse en persoonlijke boodschap, strategie en organisatie, partijorganisatie en partijfinanciering, het houden van een speech, radio-interview en pers conferentie.

Het was voor de derde keer dat een dergelijke training werd georganiseerd door de drie Nederlandse politieke stichtingen. Ook drie Duitse politieke stichtingen hebben zich aangesloten bij het project. De jongeren hebben de training als zeer nuttig en leerzaam ervaren. Getracht wordt op de één of andere manier een structureel platform voor jongeren van verschillende partijen in het leven te roepen waar men elkaar kan ontmoeten en van gedachten kan wisselen. De Nederlandse stichtingen hebben de intentie om gezamenlijk door te gaan met het organiseren van activiteiten voor jongeren in Georgië.

Project: *'16 debatavonden over verscheidene thema's' – 16 debatavonden voor de jongeren van SAQDA, de jongerenorganisatie van de Christian Democratic Union of Georgia (februari-november 2006)*

Gedurende het gehele jaar hebben de EFS en de SAQDA 16 debatavonden georganiseerd over verscheidene actuele thema's. Niet alleen SAQDA leden participeerden in deze avonden, ook studenten werden uitgenodigd. Ongeveer 80 jongeren bezochten elke individuele avond.

Project: *'seminar over EU en veiligheid: de NAVO en OVSE' – seminar voor de jongeren van SAQDA, de jongerenorganisatie van de Christian Democratic Union of Georgia (juli 2006)*

Georgië kampt met regio's waar de spanningen zo nu en dan hoog oplopen. Deze spanningen kunnen niet los worden gezien van de relatie van Georgië met Rusland. De provincies Zuid-Ossetië en Abkhazia grenzen aan Rusland. Het doel van het seminar was om de aanwezige jongeren te onderwijzen over o.a. thema's als mensenrechten en conflictbeslechting en de rol van jongeren in dit proces. Onderwerpen die werden behandeld tijdens dit seminar waren o.a.: Conflict escalatie en de-escalatie, onderwijs voor minderheden, nationaal en internationaal crisis management, Crisis Management in relatie tot de NAVO en de EU, etnische integratie en politieke voorwaarden voor economische vrijheid.

Project: *'seminar leiderschapvaardigheden' – seminar voor de jongeren van SAQDA, de jongerenorganisatie van de Christian Democratic Union of Georgia (september 2006)*

De EFS en SAQDA organiseerden dit seminar in september 2006. Tijdens dit seminar was er vooral aandacht voor vaardigheidsoefeningen. Zo moesten de deelnemers een speech houden en kregen de deelnemers feed back van professionele journalisten.

Kroatië / Konrad Adenauer Stichting

Project: *'seminar vrouwenparticipatie in de Kroatische politiek' – seminar voor de vrouwenorganisaties en de politieke partijen gelieerd aan de EVP in Kroatië (mei 2006)*

De meeste vrouwen in Kroatië zijn hoog opgeleid maar zijn ondervertegenwoordigd in de politiek, in het bedrijfsleven en bedrijfsleven. In het Kroatische parlement is maar 15% vrouw. In Kroatië worden zeer weinig activiteiten en trainingen georganiseerd voor vrouwen. Samen met de Duitse Konrad Adenauer Stichting heeft de EFS een seminar georganiseerd waarin besproken wordt op welke manieren (door middel van projecten) vrouwen kunnen worden gestimuleerd door te dringen tot hogere posities in het maatschappelijk veld en bedrijfsleven.

Project: *'seminar over communicatie voor christen-democratische jongeren' – seminar voor jongerenorganisatie van de aan de EVP gelieerde partijen in Kroatië (september 2006)*

Omdat Kroatië nog immer een zeer gecentraliseerd land is worden veel seminars vooral georganiseerd voor landelijke politici of voor mensen die uit de buurt van Zagreb komen. Vooral jongeren die op lokaal gebied politiek actief zijn vallen volledig buiten de boot wat betreft trainingen. De Konrad Adenauer Stichting en de EFS willen vooral voor hen, jonge leden van de aan de EVP gelieerde partijen, een training organiseren.

Onderwerpen die o.a. aan bod kwamen bij dit seminar waren politieke communicatie en de EU integratie met betrekking tot Kroatië.

Project: *'zomerconferentie over politieke waarden' – conferentie voor politieke partijen, beleidsmedewerkers, ambtenaren en wetenschappers (augustus 2006)*

De KAS samen met de EFS, de Duitse stichting voor Christen-democratie en de Hans Seidel Stichting hebben een internationale zomerschool georganiseerd voor jonge politici afkomstig van ministeries, politieke partijen, universiteiten en NGO's met als thema 'Waarden in de politiek'. De slotspeech werd gehouden door Senator en EFS bestuurslid Jos van Gennip.

Moldavië / Christian Democratic People's Party (CDPP)

Project: *'seminars over hoe nieuwe leden te werven' – seminars voor de jongerenorganisatie Noua Generatie van de Moldavische Christen-democratische partij (maart en april 2006)*

De Foundation for Christian Democracy werkt nauw samen met Noua Generatie, de jongeren afdeling van de CDPP. Deze afdeling heeft meer dan 5000 leden en is de grootste jongerenorganisatie van Moldavië. Het hoofdbestuur van de jongerenafdeling zetelt in de hoofdstad Chisinau. Veel activiteiten worden vanuit hier en door het hoofdbestuur van de jongeren georganiseerd. Echter, het aantal leden groeit snel in de andere delen van Moldavië. De lokale jongerenbesturen willen graag zelf ook veel activiteiten organiseren maar missen vaak de kennis en ervaring. Ook schort het nog wel eens aan de communicatie en afstemming tussen de lokale besturen en het hoofdbestuur in Chisinau.

In 2005 heeft het bestuur van de EFS goedkeuring gegeven aan 8 trainingen Political Management. Lokale jongeren bestuurders kregen een training met het hoofdbestuur van de Noua Generatie.

Van november 2005 tot en met juli 2006 organiseerde de Moldavische jongerenorganisatie samen met de EFS trainingen in de verschillende regio's in het land. Deze trainingen zijn opgezet naar aanleiding van de uitkomsten en bevindingen van de 8 regionale trainingen.

Tegelijk met deze regionale trainingen in 2006 zijn in de gebieden waar de trainingen werden gegeven extra activiteiten organiseren, zowel voor leden als activiteiten om nieuwe leden te werven.

Project: *'zomerschool organisatie verkiezingscampagne' – zomerschool voor de jongerenorganisatie Noua Generatie van de Moldavische Christen-democratische partij (juli 2006)*

De Foundation for Christian Democracy werkt nauw samen met Noua Generatie, de jongeren afdeling van de CDPP. Deze afdeling heeft meer dan 5000 leden en is de grootste jongerenorganisatie van Moldavië. De afgelopen jaren heeft de EFS samen met de Foundation een aantal succesvolle zomerscholen georganiseerd over verschillende onderwerpen. De Foundation for Christian Democracy heeft voor dit jaar een aanvraag ingediend voor een zomerschool met als hoofdthema het organiseren van een verkiezingscampagne. De jongeren zullen namelijk een belangrijke rol spelen bij de volgende verkiezingen.

De deelnemers van de zomerschool bestonden uit actieve, jonge en talentvolle leden van de CDPP jongeren organisatie uit het hele land.

Project: *'campagnetrainingen voor campagneteam CDPP' – campagnetrainingen voor de campagnemedewerkers van CDPP (november en december 2006)*

In juni 2007 vinden in Moldavië gemeenteraadsverkiezingen plaats. Op drie verschillende plaatsen in het land hebben de EFS en de Foundation for Christian Democracy (FCD) een training georganiseerd voor 90 jongeren die actief zullen zijn in de campagne. Verschillende thema's kwamen aan bod.

Project: *studiebezoek jongeren CDA en gezamenlijk seminar met jongeren Noua Generatie over EU onderwerpen* – *studiebezoek van jongeren CDA, CDJA, aan Moldavië gevolgd door een gezamenlijk seminar met Noua Generatie (juli 2006)*

De Zomerschool naar Moldavië van het CDJA had drie doelen. Ten eerste om onderzoek te doen naar het thema ‘freedom, stability and security’ in Moldavië. Freedom, om de ontwikkelingen te zien van Moldavië als een ontwikkelend en democratisch land. Stability, om fact finding te doen naar de stabiliteit van de regio en security: onderzoeken hoe de relatie is tussen de EU en haar buurlanden. Ten tweede om met jongeren in Moldavië gezamenlijk trainingen te volgen over EU onderwerpen. Tenslotte om CDA-jongeren op een intensieve wijze in contact te laten komen met jongeren in Oost-Europa met als doel wederzijds van elkaar te leren en leefomgeving te ervaren. In 2004 en 2005 heeft de EFS een zomerschool van het CDJA in resp. Kroatië en Turkije ondersteund.

Oekraïne / CDU en Our Ukraine coalitie

Project: *‘seminars voor gemeenteraadsleden over grondwettelijke veranderingen’ – seminars voor gemeenteraadsleden van partijen aangesloten bij het Ons Oekraïne Blok (juni-oktober 2006)*

De EFS werkt al vele jaren samen met het Institute for Political Education. Samen met de EFS heeft dit opleidingsinstituut van het ‘Ons Oekraïne Blok’ in 2006 7 regionale trainingen voor nieuw gekozen gemeenteraadsleden die deel uitmaken van de coalitie ‘Our Ukraine’ georganiseerd. Vanwege een nieuwe wet in de Oekraïne hebben de verkiezingen in maart 2006 er anders uitgezien dan voorheen. Voortaan zullen de verkiezingen door middel van kieslijsten plaatsvinden. De meeste nieuw gekozen gemeenteraadsleden zullen onervaren zijn en hebben training nodig. Het accent van de trainingen lag op het ontwikkelen van praktische vaardigheden.

Project: *‘zomerschool over Europese thema’s’ – zomerschool voor jongeren van jongerenorganisaties aangesloten bij het Ons Oekraïne Blok (juli 2006)*

In 2006 stond Oekraïne in de EFS schijnwerpers. Het gehele jaar werd door de EFS speciale en extra aandacht gegeven aan de Oekraïne. In

dit kader is er ook een zomerschool georganiseerd voor jongeren van het Ons Oekraïne Blok. Europa was het thema. 40 jongeren participeerde in de zomerschool.

Project: *'studiebezoek 10 Oekraïense jongeren' – studiebezoek van 10 Oekraïense jongeren van jongerenorganisaties aangesloten bij het Ons Oekraïne Blok (december 2006)*

In het kader van het Land in de Schijnwerpersprogramma werden 10 Oekraïense jongeren uitgenodigd om een studiebezoek aan Nederland te brengen. Gesprekken met Tweede Kamerleden, lokale politici en jongeren van het CDJA stonden op het programma. Tevens werd een bezoek gebracht aan het oosten van Nederland en werd op het CDA partijbureau een interactieve training verzorgd door Instituut Clingendael.

Roemenië / Konrad Adenauer Stichting

Project: *'seminars voor gemeenteraadsleden over versterking lokale partijstructuur Democratic Party' – seminars voor gemeenteraadsleden van de Democratic Party (DP) (april en juni)*

In 2005 heeft de Democratic Party (DP) zich gelieerd aan de EVP. De partij heeft een inhoudelijk koerswijziging ondergaan. De DP is de grootste partij van Roemenië.

De DP heeft haar populariteit vooral te danken aan de president, en vroegere partijleider, van Roemenië Basescu. De lokale structuur is niet goed georganiseerd en er ontbreekt nog een doordacht, uitgewerkt en geïmplementeerd partijprogramma. Samen met de Konrad Adenauer Stichting heeft de KAS twee grote regionale seminars georganiseerd voor afgevaardigden van de lokale afdelingen. Doel van de seminars was om de partijstructuur te versterken.

Project: *'seminars voor Moldavische jongeren wonend en studierend in Roemenië over christen-democratie' – seminars voor Moldavische jongeren, lid van de Noua Generatie uit Moldavië en wonend en studierend in Roemenië (september en oktober 2006)*

De EFS heeft de afgelopen jaren geen activiteiten kunnen ontplooiën in Roemenië omdat geen geschikte partners konden worden geïdentificeerd. Naar aanleiding van een bezoek van de EFS aan Roemenië

in 2005 werd besloten om samen met de Konrad Adenauer Stichting trainingen te organiseren voor Moldavische jongeren, wonend en studierend in Roemenië en lid van de Moldavische christen-democratische partij in Moldavië. Alle thema's die tijdens de twee seminars aan bod kwamen waren christen-democratische thema's.

Project: *'seminar hoe betrek je vrouwen in de politiek?'*
– seminar voor de vrouwenorganisatie van de Democratic Party (november 2006)

De vrouwelijke leden van de DP hebben zich verenigd in een vrouwen organisatie. Deze organisatie is nog jong en heeft met veel praktische problemen te kampen. Ook houdt de organisatie zich intensief bezig met de vraag hoe je meer vrouwen in de politiek kan betrekken. Samen met Konrad Adenauer Stichting heeft de EFS een seminar georganiseerd voor vrouwelijke leden van de DP. Het CDA heeft, vooral vanuit het CDAV, veel ervaring met betrekking tot dit onderwerp.

Project: *'seminar voor de jongeren van de Democratic Party over partijstructuur'* – seminar voor de jongerenorganisatie van de Democratic Party (november 2006)

De jongeren van de Democratic Party hebben zich verenigd in een jongerenorganisatie. Deze organisatie is zeer jong en onervaren. Aangeven is dat er behoefte is aan een training over partijstructuur. Samen met de Konrad Adenauer Stichting heeft de EFS deze training georganiseerd. Het CDJA heeft met haar ervaring op dit gebied een belangrijke bijdrage geleverd.

Servië en Montenegro / KAS

Project: *'vaardigheidseminars voor jongeren van G17PLUS en DSS'*
– seminars voor de jongerenorganisatie van de aan de EVP gelieerde partijen G17PLUS en DSS (april-september 2006)

Naar aanleiding van een fact finding missie naar Servië en Montenegro in 2004 is besloten om de samenwerking met de Konrad Adenauer Stichting in dit land te intensiveren. De samenwerking in de afgelopen jaren was er een van gelijkwaardigheid. De KAS en de EFS hebben in 2006 twee seminars georganiseerd voor jongeren van de

aan de EVP gelieerde partij G17 PLUS en DSS. De jeugdafdeling van deze partij is groot en is vooruitstrevend. Vooral vaardigheidstrainingen stonden op het programma.

Project: *'seminars voor jongeren in Kosovo over partijopbouw', – seminars voor de jongerenorganisatie van de aan de EVP gelieerde partij LKD (juli-november 2006)*

De EFS en de Konrad Adenauer Stichting hebben in 2006 voor het eerst samen trainingen georganiseerd in Kosovo. Voor de jongeren van LKD werden drie interactieve seminars over partijopbouw georganiseerd. Het doel is om in 2007 met deze trainingen door te gaan.

Turkije

Project: *'studiebezoek vrouwendelegatie AKP aan Nederland' (mei 2006)*

Het Instituut voor Politiek en Publiek organiseerde een studiebezoek van 15 vrouwen van de AKP, de grootste Turkse partij aan Nederland. Het IPP neemt al een aantal jaar deel aan het Matra programma en heeft goede contacten met vrouwenorganisaties in Turkije. De EFS heeft dit bezoek mede gefinancierd en heeft een deel van programma voor haar rekening genomen. De Turkse vrouwen hebben een dag doorgebracht op het CDA partijbureau en gesproken met een afvaardiging van het CDAV.

Montenegro / Konrad Adenauer Stichting

Project: *'seminars hoe betrek je vrouwen in de politiek?' – seminars voor vrouwen die in de politiek actief zijn en een netwerk willen opbouwen voor vrouwen die in de toekomst mogelijk actief willen worden in de politiek (april-november 2006)*

Naar aanleiding van een fact finding missie naar Servië en Montenegro in 2004 is besloten om de samenwerking met de KAS in dit land te intensiveren. De samenwerking in 2005 was er een van gelijkwaardigheid. Besloten werd om de helft van het budget voor 2006 beschikbaar te stellen voor 4 seminars in een serie 'vrouwen in de politiek' en de andere helft beschikbaar te stellen voor activiteiten met de jeugd van G17 Plus.

Samen met de Konrad Adenauer Stichting zijn opnieuw vier seminars met als thema “Women in Politics and Society” georganiseerd. Gezien het feit dat de rol en de positie van de vrouw in Montenegro er een is van, vooral, onderworpenheid, er veel vrouwen het slachtoffer zijn van mensensmokkel en er in toenemende mate NGO’s actief zijn in de regio die opkomen voor de mensenrechten in Servië-Montenegro hebben de EFS en de KAS in Belgrado besloten vier seminars met het thema “Women in Politics and Society” te organiseren.

Regionale projecten

Robert Schuman Institute for Developing Democracy in Central and Eastern Europe te Boedapest

De EFS draagt al sinds 1991 bij aan de programma’s van het Robert Schuman Institute (RSI). Net als in voorgaande jaren organiseerde het Robert Schuman Institute in 2005 series van vijf cursusweken voor christen-democratische jongeren afkomstig uit verschillende landen van Midden- en Oost-Europa. De cursisten wonen vijf weken training bij verdeeld over een periode van een jaar. De onderwerpen verschillen per cursusweek, en de deelnemers leveren van tevoren opdrachten in. In 2005 heeft de EFS een aantal van dergelijke cursusweken ondersteund. De onderwerpen van die cursussen waren “politiek Management”, “media en politiek”, “het opbouwen van een politieke organisatie”, “jonge leiders in een democratie” en “Communicatie als een management instrument”.

Fact Finding Missions

In 2006 heeft de EFS twee fact finding missions ondernomen; naar Turkije en een gecombineerde missie naar Macedonië en Albanië.

Turkije

In juni 2006 heeft een fact findingsmissie naar Turkije plaatsgevonden. Uitgebreid is gesproken met verschillende geledingen van de aan de EVP gelieerde AKPartij. De AKP is de grootste partij van Turkije. Premier Erdogan en de Minister van Buitenlandse Zaken Gül zijn van de AKP. Verder heeft de delegatie gesproken met diverse NGO’s, de Nederlandse ambassade in Ankara en het Nederlands consulaat in Istanbul, de Europese Commissie en de Konrad Adenauer Stichting.

Oekraïense vrouw bekijkt iconen, Bakhchysarai.

OEKRAÏNE

Naar aanleiding van het bezoek van de EFS aan Turkije is besloten trainingen op te zetten met de jongerenorganisatie van de AKP in Istanbul en Ankara. Deze zullen in 2007 starten.

Macedonië en Albanië

In oktober 2006 heeft een fact findingsmissie plaatsgevonden naar Macedonië en Albanië. De Konrad Adenauer Stichting was zeer behulpzaam bij de samenstelling en het organiseren van het programma. De EFS delegatie sprak met de aan de EVP gelieerde partijen, diplomaten, IRI, OVSE, NGO's en de KAS. Naar aanleiding van het bezoek aan Macedonië en Albanië heeft de EFS besloten om in 2007 samen met de KAS een serie seminars te organiseren voor jongeren van aan de EVP gelieerde partijen.

Land in de schijnwerpersprogramma

In 2006 stond Oekraïne centraal in het EFS 'Land in de schijnwerpersprogramma'.

Het programma:

Activiteit I: *Trainingen voor lokale bestuurders*

De EFS werkt al vele jaren samen met het Institute for Political Education. Samen met de EFS heeft dit opleidingsinstituut van het 'Ons Oekraïne Blok' in 2006 7 regionale trainingen voor nieuw gekozen gemeenteraadsleden die deel uitmaken van de coalitie 'Our Ukraine' georganiseerd. Vanwege een nieuwe wet in de Oekraïne hebben de verkiezingen in maart 2006 er anders uitgezien dan voorheen. Voortaan zullen de verkiezingen door middel van kieslijsten plaatsvinden. De meeste nieuw gekozen gemeenteraadsleden zullen onervaren zijn en hebben training nodig. Het accent van de trainingen lag op het ontwikkelen van praktische vaardigheden.

Activiteit II: *Zomerschool voor jongeren*

In 2006 stond Oekraïne in de EFS schijnwerpers. Het gehele jaar werd door de EFS speciale en extra aandacht gegeven aan de Oekraïne. In dit kader is er ook een zomerschool georganiseerd voor jongeren van het Ons Oekraïne Blok. Europa was het thema. 40 jongeren participeerde in de zomerschool.

De volgende onderwerpen kwamen o.a. aan bod komen:

- Wat is de rol van christen-democratische en centrum rechtse partijen in de landen van de Europese Unie en wat is de rol en ideologie van de EVP?
- Wat betekent het voor een land om lid te worden van de Europese Unie en wat betekent het voor een partij om tot een Europese familie toe te treden?
- Hoe bouw je een duurzame en goede partijstructuur op?
- De relatie tussen politiek en corruptie
- Wat betekent coalitievorming en hoe werkt dat?
- Hoe werkt een regeerakkoord?

Activiteit III: *2 regionale bijeenkomsten in Nederland over Oekraïne*

In twee dagen werden twee provinciale CDA afdelingen bezocht en werden bijeenkomsten georganiseerd over het werk van de EFS in het algemeen en dat van de EFS en de politieke situatie in Oekraïne in het bijzonder. Tijdens deze bijeenkomsten waren twee Oekraïense parlementsleden aanwezig.

Activiteit IV: *Studiebezoek jongeren aan Nederland*

10 Oekraïense jongeren werden uitgenodigd deel te nemen aan een uitwisselingsprogramma aan Nederland.

Het gehele jaar is er in de CDA media en op de website van de EFS speciale aandacht voor het EFS land in de schijnwerpersprogramma.

Programma uitwisseling Oekraïense jongeren

Zondag 11 december

09.00
Aankomst Schiphol airport
10.00-11.00
Ontbijt in Amsterdam, op het Gemeentehuis Amsterdam
11.00-13.00
Training door Gijs Weenink
13.00-15.00
Bezoek aan het Van Gogh Museum
15.00-17.00
Boottocht door de grachten
18.00-20.00
Dinner
20.00
Naar hotel in Den Haag

Maandag 12 december

09.30
Vertrek naar Deventer
11.30
Ontvangst Gemeentehuis Deventer door CDA wethouder Hiemstra en CDA Tweede Kamerlid Bart van Winsen
12.00-13.00
Wandeling door oude centrum van Deventer
13.00
Lunch
14.00
Vertrek naar Terhaar sive Droste (grens met Duitsland)
15.00
Presentatie Nederlands-Duitse grenssamenwerking
16.30
Bezoek Universiteit van Twente
18.30
Diner op Universiteit Twente
20.00-22.00
Bijeenkomst met CDA leden provincie Overijssel
22.00
Vertrek naar Den Haag

Dinsdag 13 december

09.00-11.30
Bezoek aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken
12.00-13.00
Lunch op het CDA Partijbureau
13.00-14.30
Presentatie 'Wat is het CDA?'
15.00-17.00
Interactieve training conflictsituaties door Instituut Clingendael
17.00-18.00
Buffet met medewerkers van CDA Partijbureau
Vrije avond

Woensdag 14 december

07.00
Vertrek naar Brussel
10.00-12.30
Bezoek aan het Europees Parlement
14.00-17.00
Bezoek aan de NAVO
Ontvangst door de Nederlandse missie bij de NAVO
Gesprek met de Oekraïense missie bij de NAVO
Presentatie Jan Mulder, Lieutenant Colonel Royal Dutch Army, specialist crisis management and political/military affairs at NATO headquarters
17.00-19.00
Diner in Brussel
19.00
Vertrek naar Den Haag

Donderdag 15 december

09.30-11.30

Bezoek aan de Oekraïense
ambassade in Nederland

11.45-14.30

Bezoek aan de Tweede Kamer

Lunch in de Tweede Kamer met

CDA parlementariërs

Gesprek met Jan Jacob van Dijk

(Europa-woordvoerder) en Huibert

van Rossum (beleidsmedewerker

Europa)

15.30-17.30

Bezoek aan het Ministerie van

Sociale Zaken en gesprek met

minister De Geus

19.00

Afscheidsdiner

Vrijdag 16 december

10.00

Vertrek naar Oekraïne

Overzicht EFS trainers 2006

De EFS beschikt over een bestand van ongeveer 60 trainers. Deze trainers hebben heel gevarieerde achtergronden en expertises. Op basis van goedgekeurde projectvoorstellen zoekt het bestuur in het bestand naar geschikte personen die namens de EFS aan een project kunnen deelnemen. In het geval dat er in het bestand geen geschikt persoon gevonden wordt, zoekt het bestuur buiten het bestand naar iemand die bereid namens de EFS de trainingen te verzorgen.

De volgende mensen hebben in 2006 als trainer of spreker meegewerkt aan een of meer van de door de EFS gesteunde activiteiten:

- Rijk van Ark
Directeur Communicatie gemeente Amsterdam
- Evert Jan van Asselt
Medewerker Wetenschappelijk Instituut van het CDA
- Marie-Louise Bemelmans-Vidéc
Lid Eerste Kamer
- Aart van Bochove
Commercieel beleidsadviseur
- Ronald van Bruchem
Student, lid bestuur CDJA
- Nico van Buren
Directeur Quest Subsidies, Fractievoorzitter CDA Capelle aan den IJssel

- Coskun Cörüs
Lid Tweede Kamer
- Annet Doesburg
*Griffier Provinciale Staten
Flevoland*
- Wim van Eijk
*Stork Materials Technology,
Amsterdam, Product Manager*
- Kathleen Ferrier
Lid Tweede Kamer
- Rien Fraanje
Redacteur bij de Staatscourant
- Titus Frankemölle
Rector ZSC Terneuzen
- Jos van Gennip
Lid Eerste Kamer, bestuurslid EFS
- Jeroen de Graaf
*Persoonlijk medewerker
Minister De Geus*
- Sybrand van Haersma Buma
Lid Tweede Kamer
- Frank van den Heuvel
Directiesecretaris DELTA NV
- Eddy van Hijum
Lid Tweede Kamer
- Gerda Kempen
Voormalig wethouder
- Roel Knijff
Predikant
- Jan van Laarhoven
*Manager bedrijfsvoering
UMC St Radboud Ziekenhuis
Nijmegen, Voorzitter EFS*
- Babette Lammerts
*Commercial Recruitment
Manager, Shell International*
- Tineke Lodders
*Oud Eerste Kamerlid, oud vice
voorzitter CDA*
- Maria Martens
*Europarlementariër,
bestuurslid EFS*
- Jan Mulder
*Luitenant-kolonel Koninklijke
Landmacht, werkzaam als
specialist crisisbeheersing en
politiek-militaire aangelegenheden
NAVO Hoofdkwartier*
- Anne Offermans
*Senior adviseur bij
Justitia et Pax*
- Arie Oostlander
*Voormalig CDA Europarlemen-
tariër (1989-2004)*
- Jean Penders
*Voormalig Europarlementariër,
lid EFS bestuur*
- Meüs van der Poel
*Communicatiemanager en Part-
ner bij Politiek Online, bureau
voor beleidscommunicatie en
burgerraadpleging*
- Frank Pynenburg
*European Marketing Com-
munication Manager Philips
Consumer Electronics Europe*
- Marga de Rooij-Bakker
*Filosoof, Ex-directeur CLAT
Nederland*
- Huibert van Rossum
*Beleidsmedewerker Europa CDA
fractie Tweede Kamer*
- Loek Schueler
*Adviseur Buck Consultants,
Voormalig voorzitter CDJA*
- Clarien Slot-Abeling
HRM – en opleidingsadviseur

- Eiko Smid
*Senior adviseur public affairs en
communicatie bij bureau Dröge
& van Drimmelen*
- Meindert Stolk
Directeur CDA Partijbureau
- Hillie van de Streek
*Uitgever Fonds Omgevingsrecht
SDU, bestuurslid EFS*
- Arnoud Strijbis
*Voorlichter Ministerie van Justi-
tie, bestuurslid EFS*
- Hester Tjalma-den Oudsten
*Fractievoorzitter CDA in Voor-
schoten en onderzoek/adviseur
bij SGBO, onderzoeks en advies-
bureau van de VNG*
- Monique Vogelaar
Tolk
- Klaas Jan de Vries
free lance consultant
- Nicolien van Vroonhoven
Lid Tweede Kamer
- Kilian Wawoe
*Recruiter management trainees
ABN Amro Bank*
- Gijs Weenink
*Gemeenteraadslid Amsterdam,
directeur Debat Academie*
- Christof Wielemaker
*Beleidsmedewerker bij het Co-
ördinatiepunt Kwalificatiestruc-
tuur Beroepsonderwijs, Colo,
Zoetermeer*

OEKRAÏNE

Carpatengeberge.

4 | Programma's IMD

Het IMD ondersteunt het democratiseringsproces in een aantal landen in Afrika, Azië en Latijns Amerika en richt zich daarbij voornamelijk op het ondersteunen van de institutionele ontwikkeling en de capaciteitsopbouw van politieke partijen. Het CDA is verantwoordelijk voor de IMD programma's in Bolivia, Indonesië, Mali, Zambia en Zuid-Afrika. In het nu volgende zullen de belangrijkste activiteiten van 2006 in deze vijf landen naar voren worden gebracht.

Bolivia

De zeer dynamische en onvoorspelbare politieke context in Bolivia, maakte het noodzakelijk de geplande activiteiten aan te passen gedurende het jaar 2006. De partner van het IMD, de Fundacion para la Democracia Multipartidaria (FBDM) - waarin alle Boliviaanse politieke partijen vertegenwoordigd zijn - heeft binnen de moeilijke politieke context toch een aantal zeer belangrijke programma's weten uit te voeren.

Grootste impact werd behaald met een programma dat samen met de nationale kiesraad en diverse multi- / bilaterale donoren in aanloop naar de verkiezingen in december was vormgegeven. De positie van de verschillende partijen ten aanzien van acht maatschappelijke thema's werden overzichtelijk naast elkaar gezet en via kranten, radiostations en televisiezenders verspreid over het hele land. De kiesraad constateerde: "Normaal gezien zorgen we dat mensen kunnen stemmen, nu hebben we voor het eerst mensen ook echt kunnen laten kiezen."

Daarnaast heeft FBDM een akkoord gesloten met de kamercommissies verantwoordelijk voor het organiseren van een grondwetgevende raad (technische assistentie, agenda bepaling, exact mandaat van de raad). Ook verzorgt FBDM de interactieve publiekscampagne rond het gehele proces van grondwetsherziening.

FBDM bewees in 2006 in staat te zijn om zowel op nationaal niveau en in alle regio's de belangrijkste politieke kopstukken aan één tafel te krijgen om politiek overleg te voeren over de meest urgente en politiek gevoelige thema's van het land (regionale autonomie, gaskwestie, grondwetgevende raad, economisch beleidskwesties,...).

Om de interne partij organisatie en democratie van de Boliviaanse partijen te versterken, heeft FBDM zowel technische, organisatorische en financiële steun verleend aan de Boliviaanse partijen op basis van individuele projectvoorstellen.

FBDM is tevens haar rol blijven spelen als informatiecentrum en heeft diverse publicaties uitgebracht over relevante politieke thema's.

Ten slotte is speciale aandacht besteed aan de jongere vertegenwoordigers van politieke partijen en sociale bewegingen middels trainingscursussen en universitaire opleidingsmodules over aspecten van democratie.

Indonesië

Het IMD programma in Indonesië heeft twee doelen. Het eerste is samenwerking tussen partijen te versterken, het tweede is bij te dragen aan institutionele ontwikkeling en democratisering in de partijen zelf. Na een aantal oriëntatie missies is besloten dat dit het best bereikt kan worden door democratie trainingen op lokaal niveau. Een nationale stuurgroep is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van het programma, dat door hen Komunitas Indonesia untuk Demokrasi (KID) is genoemd. Er zijn vijf regio's geselecteerd waar democratie training zal worden gegeven (Banten, Oost Java, NTT, Lampung en Zuid Sulawesi).

In 2006 heeft het KID in een transparant en zorgvuldig proces een aantal lokale organisaties geselecteerd die de training zullen uitvoeren. Het KID bereidt deze organisaties nu voor op het trainen zelf. Er worden modules ontworpen, en er worden logistieke en organisatorische voorbereidingen getroffen. Daarnaast is een reeks Rondetafel discussies afgerond met vertegenwoordigers van politieke partijen, academici en activisten, over toepassing van democratie op verschillende beleidsterreinen.

Naast het KID programma ondersteunde het IMD nog een aantal andere activiteiten. De *International Foundation for Election Systems* (IFES) voerde een project uit in Sumatra dat tot doel had de verantwoording van volksvertegenwoordigers naar hun kiezers toe te verbeteren. De *Indonesian Academy of Sciences* (LIPI) heeft een door het IMD gefinancierde studie afgerond, die onderzocht hoe democra-

tische nieuwgekozen volksvertegenwoordigers in de praktijk zijn. Tot slot heeft het IMD samen met de *National Democratic Institute* (NDI) en de KAS een conferentie georganiseerd voor *Muslim Democrats* uit Zuid Oost Azië. Daarin werd specifiek gekeken naar de link van Islam met democratie en politieke partijen. CDA-er Arie Oostlander nam deel met een vergelijking met de Christen Democratie op dit gebied.

Oost en Zuidelijk Afrika

Het Oost en Zuidelijk Afrika programma (ESARP), brengt oppositie- en regeringspartijen bij elkaar uit de zes landen in the regio waar het IMD een programma heeft (Kenia, Malawi, Mozambique, Zuid Afrika, Tanzania en Zambia). Veel van de politieke partijen in deze landen hebben te maken met soortgelijke problemen. Het doel van ESARP is dat partijen van elkaar leren en dat het democratiseringsproces in de regio versterkt wordt. De opzet van het programma heeft in overleg met de partijen vorm gekregen, en de thema's zijn door de partijen geselecteerd. In 2006 zijn er vier regionale conferenties georganiseerd, waar besproken is hoe de stand van zaken kan worden verbeterd aangaande 'Verbeteren van transparantie', 'Kiesstelsels', Relatie oppositie-overheid en partijfinanciering', en 'Democratie en kwetsbare groepen'. In een evaluatie bijeenkomst is vervolgens besproken hoe in 2006 een betere terugkoppeling kan worden gemaakt van de regionale aanbevelingen naar het nationale niveau.

Zuid Afrika

Het IMD programma in Zuid Afrika is klein, en richt zich op het verder versterken van het meerpartijen systeem. De Zuid Afrikaanse politieke partijen hebben aangegeven dat er in het huidige Zuid Afrika te weinig ruimte is voor debat. Daarom biedt het IMD een platform voor dialoog tussen partijen in een reeks informele en confidentiële discussie bijeenkomsten. Vertegenwoordigers van de politieke partijen hebben zo ruimte om van gedachte te wisselen over kwesties die voor iedere partij urgent zijn. In 2006 waren er drie discussiebijeenkomsten, met als thema's 'de rol van Zuid Afrika in de regio', 'armoede, ongelijkheid en HIV/AIDS', en 'het nationaliteitsvraagstuk'.

Mali

De belangrijkste doelstelling voor het IMD Mali Programma in 2006, betrof het organiseren van een tiental trainingssessies voor partij kader op nationaal en regionaal niveau. In 2004 maakten Malinese partijvertegenwoordigers, met ondersteuning van IMD, een zelf-analyse van hun partijorganisatie. Op basis hiervan ontwikkelde een team van Malinese experts trainingsmodules over de volgende onderwerpen:

- Organisatiestructuur politieke partijen
- Interne en externe communicatie
- Conflictmanagement
- Opstellen en uitwerken van partijprogramma's
- P&O en financieel beheer

Na de trainingssessies hadden de Malinese politieke partijen de mogelijkheid om individueel project voorstellen in te dienen om de opgedane vaardigheden binnen hun partij concreet verder vorm te geven.

Daarnaast faciliteerde IMD openbare debatten over maatschappelijk relevante thema's tussen politici (zoals prioritaire uitdagingen voor de Malinese democratie, financiering van politieke partijen en rol van vrouwen in de politiek), waarvan de resultaten werden gepubliceerd in toegankelijke folders en verspreid via lokale radiostations.

Een derde onderdeel betrof het opzetten van eerste contacten binnen de West Afrikaanse regio. Zo verzorgde IMD de participatie van Malinese politici tijdens een regionale conferentie waarin aspecten van de verschillende partijsystemen uit de regio werden besproken, georganiseerd door International IDEA.

Het programma in Mali kende twee grote uitdagingen gedurende de eerste maanden van het jaar. Ten eerste de beperkte actieve betrokkenheid van enkele belangrijke partijleiders. Ten tweede een dreigende fragmentatie van de IMD ondersteuning aan het grote aantal politieke partijen in Mali. Met de oprichting van een "*Caucus des Présidents*", een platform waarin de voorzitters van de vier grootste partijen, een nationale agenda voor versterking van de Malinese democratie uitwerken is het eerste probleem overkomen

(de vier denken nog na over een model waarin de andere partijen ook vertegenwoordigd worden in deze *Caucus*). Ten aanzien van het tweede probleem is IMD met de partijen overeengekomen dat enkel de partijen met meer dan 15 parlementaire zetels nog in aanmerking komen voor individuele ondersteuning van IMD. Andere partijen kunnen, op basis van gedeelde behoeften (bv. mediatraining), een gelegenheidscoalitie oprichten van minimaal 3 partijen en gezamenlijk minstens 8 parlementaire zetels, om gezamenlijk ondersteuning van IMD bij hun verdere institutionalisering te vragen.

Zambia

De belangrijkste doelstelling voor het IMD Zambia Programma was het verder ondersteunen van de Zambiaanse parlementaire partijen om hun gezamenlijke uitdagingen vast te leggen in een strategisch document, op basis waarvan concrete programma's konden worden vormgegeven.

Na een intensieve onderhandelingsronde, kwamen de partijen volgende doelstellingen overeen:

- Het ontwikkelen van een "*Code of Conduct*" waarin partijen gezamenlijk gedragsregels overeenkomen voor tijdens electorale campagnes en de verkiezingen van 2006 (met daarbij een controle/monitoring systeem);
- Faciliteren van dialoog tussen politieke partijen over electorale wetgeving en grondwet
- Ontwikkelen van criteria op basis waarvan publieke financiering van politieke partijen mogelijk zou worden;
- Versterken van positie van vrouwen, jongeren en gehandicapten in de politiek;
- Versterken van de capaciteit van politiek kader op nationaal en regionaal niveau.
- Versterken van contacten binnen de regio om inzicht te krijgen in *best practices* van partijen in andere landen;

In dit verband hebben de partijen in 2006 vordering gemaakt met het opzetten van het (ZCID), een instituut waarin de partijen zelf zorg zullen dragen voor de uitvoering van diverse activiteiten gericht op het realiseren van bovenstaande doelstellingen.

Daarnaast heeft IMD in samenwerking met de Zambiaanse partijen en een lokale NGO een handboek voor financieel beheer ontwikkeld voor de partijen.

5 | Publicaties **Eduardo Frei** **Stichting**

Ten slotte heeft IMD diverse partijen ondersteund bij het organiseren van interne verkiezingen en 10 trainingen georganiseerd voor nationale en regionale partijvertegenwoordigers over financieel beheer.

Vanaf de oprichting in 1990 heeft de EFS elk jaar diverse uitgaven gepubliceerd, die onder andere gebruikt worden ten behoeve van de scholings- en vormingsprojecten van geestverwante partijen in Midden- en Oost-Europa. Bijgaand is een overzicht opgenomen. Geïnteresseerden kunnen publicaties opvragen via het secretariaat.

A. Overzicht Engelstalige publicaties die betrekking hebben op communicatieve vaardigheden en aanvullingen op seminars en trainingen.

A christian democratic party in action, Campaign handbook for a successful christian democratic election campaign, *juni 1992*

Workbook: Political Discussion & Programme Development, Internal organization, activities and finances. Strengthening of contacts with the electorate, social middle groups and the media, *september 1993*

More about skills, Effective presentation, Effective debating, Effective negotiation, Effective discussion techniques, *december 1994*

More about Public Relations, *december 1994*

How to survive in daily political life, Handbook for (prospective) politicians, *december 1994*

Trainers Handbook, *december 1995*

Engelstalig handboek 'Christian Democracy and Local Politics', *december 1997*

The Enlargement of the European Union, Who are the Candidate Member States?, *december 2003*

B. Overzicht Engelstalige publicaties die betrekking hebben op ideologie

Information on the CDA Foundation for international solidarity 'Eduardo Frei', a leaflet, *1991*

Training voor jongeren in Moldavië.

The national question in Europe, a christian democratic approach (WI/EFS), Report by a special committee of the Research Institute for the CDA in cooperation with the Eduardo Frei Foundation, *september 1992*

National Minorities: problems and perspectives (WI/EFS), A report of the seminar organized by the Christian Democratic Academy for Central and Eastern Europe in collaboration with the EUCD/EPP, the Konrad Adenauer Foundation, the Research Institute for the CDA, the Alcide de Gasperi Foundation and the Eduardo Frei Foundation, *december 1992*

A covenant with the future, Global challenges for international Christian Democracy, by Jos van Gennip (WI/EFS), *februari 1993*

Central and Eastern Europe: Four years after the fall of the wall, A report containing speeches and discussions of a conference organized by the CDA-foundation for International Solidarity "Eduardo Frei" and

which was held on 3 and 4 December 1993 in Wassenaar,
januari 1994

Basic Programme of the christian democratic appeal, *december*
1994, 2e druk juni 1998

Essays on civil society, subsidiarity and federalism, A collection of
essays, *december 1994, 2e druk november 1998*

Dignity and Truth, Civil Society and European Cooperation (WI/EFS),
report of the Wetenschappelijk Instituut voor het CDA, The Hague,
august 1996

Christian democracy and local politics, *december 1997, 2e druk*
november 1998

You can't live together on you own, summary CDA election program-
me, *1998 – 2002, april 1998*

Community and values. The new ideological debate about the society
(WI/EFS), by Jos van Gennip, *december 1998*

This is the CDA, vertaling door T. Brinkel, *oktober 2000*

Christen denken en toepassingen op Europese politiek, WI /EFS ver-
taling in het Engels, *2001*

Europe what to do next, A Christian democratic point of view. Com-
missie Buitenland, *december 2001*

The soft-spoken inspiration; International co-operation and the Chris-
tian social tradition, Jos van Gennip, *2002*

CDA 2002-2006 Election Programme, juni 2002

Motorways Merge; The New Challenge to Christian Democracy,
Michael Fogarty, 2002 (with a preface by Jos van Gennip)

Education Freedom, Jos van Gennip, *2003*

In a world which has no use for God, Jos van Gennip, *2004*

America Allmighty, Jos van Gennip, 2005

International Co-operation, Foreign Affairs Committee, *October 2005*

C. Overzicht Nederlandstalige publicaties met betrekking tot algemene informatie over de EFS en ideologie

Het democratiseringsproject in Midden Amerika, Verslag van de conferentie 'Het democratiseringsproces in Midden Amerika', georganiseerd door de EFS op 26 september 1992 te Leiden, *september 1992*

Milieu en Ontwikkelingssamenwerking, Bundeling van verslagen van een vijftal bijeenkomsten rond de thema's milieu en ontwikkelingssamenwerking, georganiseerd door de EFS, in samenwerking met De Nationale Commissie Voorlichting en Bewustwording Ontwikkelingssamenwerking en CDA-Gelderland in de periode 1991-1992, *december 1992*

Jaarverslag Eduardo Frei Stichting 1993, *juni 1994*

Civil society en de rol van maatschappelijke organisaties, verslag EFS/NCO-conferentie georganiseerd op 8 oktober 1994 te 's-Hertogenbosch, *februari 1995*

De organisatie van het dagelijks leven, verslag EFS/NCDO-conferentie georganiseerd op 24 juni 1995 te Zwolle, *oktober 1995*

Jaarverslag Eduardo Frei Stichting 1994, *oktober 1995*

Jaarverslag Eduardo Frei Stichting 1995, *augustus 1996*

Civil Society in internationaal perspectief, verslag EFS/NCDO-conferentie georganiseerd op 7 september 1996, *december 1996*

Jaarverslag Eduardo Frei Stichting 1996, *september 1997*

Markt, milieu en samenleving, verslag EFS/NCDO-conferentie georganiseerd op 20 september 1997, *december 1997*

Jaarverslag Eduardo Frei Stichting 1997, *november 1998*

Ontwikkeling en religie, kerk staat politiek en samenleving in internationaal perspectief, verslag EFS/NCDO-conferentie georganiseerd op 26 september 1998, *november 1998*

Ontwikkeling, religie, waarheid en verzoening in Zuid-Afrika, verslag EFS/NCDO-conferentie georganiseerd op 12 december 1998, *mei 1999*

Jaarverslag Eduardo Frei Stichting 1999, *juli 2000*

Ontwikkelingssamenwerking in de 21e eeuw, verslag EFS / NCDO conferentie georganiseerd in 2000, *juni 2001*

Jaarverslag Eduardo Frei Stichting 2000, *augustus 2001*

Vrouwen en geweld, vanuit een Europees perspectief, verslagbundel EFS /CDAV/NCDO georganiseerd in 2001, *december 2001*

Jaarverslag Eduardo Frei Stichting 2001, *december 2002*

Jaarverslag Eduardo Frei Stichting 2002, *juli 2003*

De Uitbreiding van de EU, Wie zijn de nieuwe lidstaten?, *december 2003*

Jaarverslag Eduardo Frei Stichting 2003, *november 2004*

Jaarverslag Eduardo Frei Stichting 2004, *augustus 2005*

6 | EFS en ontwikkelings- samenwerking

In 2006 organiseerde de EFS twee regionale bijeenkomsten over de rol van het bedrijfsleven binnen ontwikkelingssamenwerking en een conferentie over het thema sport en ontwikkelingssamenwerking.

OS en bedrijfsleven

Op dinsdag 26 september organiseerde de Eduardo Frei Stichting in Utrecht een bijeenkomst over de rol van het bedrijfsleven binnen ontwikkelingssamenwerking. Sprekers waren de minister voor ontwikkelingssamenwerking Agnes van Ardenne, CDA Tweede Kamerlid Kathleen Ferrier, Ellen Mulder van het COS Utrecht en Thierry Sanders van de NCDO.

De ruim 150 aanwezigen hoorde de minister van Ardenne (Ontwikkelingssamenwerking) spreken over een van haar speerpunten in het ontwikkelingssamenwerkingbeleid. Doel is om de betrokkenheid van het Nederlandse bedrijfsleven bij ondernemen in ontwikkelingslanden te vergroten. Het stimuleren van de economische zelfstandigheid van een ontwikkelingsland is dé sleutel tot armoedebestrijding.

Veel grote bedrijven en multinationals delen de visie van de minister en voeren een actief maatschappelijk beleid. Zo biedt Shell de burger schonere brandstof, en ondersteunt de Rabobank kleine ondernemers in ontwikkelingslanden door het verschaffen van microkrediet. Het bedrijfsleven krijgt steeds meer een eigen rol in ontwikkelingssamenwerking. Kleinere MKB-bedrijven lopen echter in deze ontwikkeling achter, vaak door een gebrek aan kennis over de mogelijkheden.

De EFS organiseerde op 13 september in Leeuwarden tevens een bijeenkomst over de rol van het bedrijfsleven binnen ontwikkelingssamenwerking. Minister Van Ardenne opende de bijeenkomst met een toespraak. Een panel bestaande uit Anne Jan Zwart (voorzitter Kamer van Koophandel Leeuwarden en directeur van Ecostyle), CDA-gedeputeerde Piet Bijman (portefeuillehouder van o.a. Europese en internationale zaken), Johannes de Goede (consulent van COS-Friesland) en CDA Tweede Kamerlid Corien Jonker leverden vervolgens ieder vanuit de eigen invalshoek een bijdrage. Daarna was er debat met de minister, het panel en de zaal. Ruim 100 mensen waren aanwezig. EFS secretaris Wietze Smid zat de avond voor.

Sport en OS

De EFS en de NCDO organiseerden op 7 december van 13.00-17.00 uur in Amsterdam een manifestatie over sport en ontwikkelingssamenwerking. Lokatie was het Felix Meritis, Keizersgracht 324 in Amsterdam.

CDA Tweede Kamerlid Kathleen Ferrier en Europarlementariër Maria Martens hielden een vlammend betoog voor het belang van sport. Veel CDA lokale bestuurders met sport in de portefeuille waren aanwezig.

In september heeft het CDA namelijk een sportnetwerk opgericht. Het CDA wil een platform bieden aan al diegenen die zich met ziel en zaligheid met het thema sport bezighouden om met elkaar van gedachten te wisselen, van elkaars ervaringen te leren en om over sportonderwerpen te discussiëren. Op 26 september heeft in Utrecht de eerste bijeenkomst van het CDA sportnetwerk plaatsgevonden. Voor de lokale politici werd een zeer inspirerende en interessante workshop georganiseerd over het thema *Sport en ontwikkelingssamenwerking en de overheid (lokaal, regionaal en (inter)nationaal)*. Centrale vragen in deze workshop waren onder andere: wat kunnen lokale, regionale en nationale overheden doen op het gebied van sport en ontwikkelingssamenwerking? Welke stappen zijn nodig om meer sport en ontwikkelingssamenwerkingactiviteiten te stimuleren?

Ook was er een speciale workshop voor iedereen die geïnteresseerd is in het thema sport en ontwikkelingssamenwerking. De feestelijke uitreiking van de Millenniumschoen Award vormde de afsluiting van de bijeenkomst. Nederlands meest betrokken topsporter bij het thema sport en OS kreeg het eerste paar Millenniumschoenen uitgereikt.

OEKRAÏNE

Oude Oekraïense houten windmolen.

.....

**7 | Eduardo
Frei Stichting
jaarrekening**

.....

EDUARDO FREISTICHTING

TOELICHTING REKENING VAN LASTEN EN BATEN 2006 - MOE PROJECT

	Werkelijk 2006	begroot 2006	werkelijk 2005
LASTEN			
<u>Apparaatskosten</u>			
Apparaatskosten	84.126	105.000	78.183
Bestuurskosten	6.344	5.000	5.658
Totaal apparaatskosten	90.470	110.000	83.841
	=====	=====	=====
<u>Projecten</u>			
	452.351	440.000	469.914
	=====	=====	=====
TOTAAL LASTEN	542.821	550.000	553.755
	=====	=====	=====
BATEN			
<u>Bijdragen derden</u>			
Ministerie van Buitenlandse Zaken	542.821	550.000	553.755
Totaal bijdragen derden	542.821	550.000	553.755
	=====	=====	=====
TOTAAL BATEN	542.821	550.000	553.755
	=====	=====	=====

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO CampsObers
Audit & Assurance B.V.

datum 25 MEI 2007

paraaf

8 | Accountant Verklaring

BDO CampsObers
Audit & Assurance B.V.

Locatieadres:
Postbus 17408, 2502 CK Den Haag
Gevers Deynootweg 130, 2586 HM Den Haag
Telefoon: 070-338 08 08
Telefax: 070-338 07 01
E-mail: info@bdo.nl

ACCOUNTANTSVERKLARING

Ten behoeve van Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Wij hebben bijgevoegde, door ons gewaarmerkte, financiële verantwoording van de Eduardo Freistichting te Den Haag over de periode 1 januari 2006 tot en met 31 december 2006 inzake de subsidie omtrent het Matra programma van het Ministerie van Buitenlandse Zaken gecontroleerd.

De financiële verantwoording is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de leiding van de stichting. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake deze financiële verantwoording te verstrekken.

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de financiële verantwoording geen onjuistheden van materieel belang bevat. Verder hebben wij in onze controle de aanwijzingen in acht genomen die hieromtrent zijn gegeven door DZO in de controlerichtlijnen voor Matra-projecten.

De controle omvatte onder meer onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de financiële verantwoording. De controle omvatte een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving en eventuele schattingen die bij het opmaken van de verantwoording werden toegepast. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Op grond van ons onderzoek zijn wij van oordeel dat de bijgaande en door ons gewaarmerkte financiële verantwoording een volledig, juist en getrouw beeld geeft van de uitgaven en ontvangsten van de Matra-projecten. Tevens is voldaan aan de in de subsidiebeschikking gestelde voorwaarden.

's-Gravenhage, 25 mei 2007
BDO CampsObers Audit & Assurance B.V.

Namens deze

J.J. Herst RA

Oude vrouw in een Oekraïns dorp.

OEKRAÏNE

